© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

Viscum austriacum a) *Pini* Wiesb. Tarcsafürdő vasúti erdejében; Beled és Pokolfalú között Pinus-on.

Bromus squarrosus L., *Silybium Marianum* L., *Centaurea solstitialis* L. Czelldömölkön.

A felsoroltak legnagyobb része új a megyére.

Botanikai excursio a Jégvölgyi csúcsra (2630 m. a Magas-Tátrában) május havában.

Irta: **Nyárády E. Gyula** (Késmárk).

Az elmúlt év szeptember közepén felrándultam a Jégvölgyi csúcsra, elsősorban azon czélzattal, hogy az onnan idézett *Saussurea alpina* (L.) Dc. és *Saussurea pygmaea* (Jacq.) Spr.-t felkeressem. Fáradságos kutatásomat sajnos semmi siker sem jutalmazta. Azonban a sziklahasadékokban, sziklapárkányokon és humuszos gyepes törmelékeken növő *Saxifraga Wulfeniana* Schott (S. retusa in Wahlbg. Fl. Carp. Princ. p. 118. et in Sag. et Schm. Fl. Carp. Centr. p. 168. — non Gouan = *S. Baumgartenii* Schott teste Hayek) roppant sokasága és gyönyörű tömör gyepei oly hatást tettek reám, hogy elhatároztam a jövendő tavaszon — bármi nehézségek árán is — virágzó állapotukban való fölkeresésüket. Mielőtt a f. év május 24-én végrehajtott emez excursióm eredményét, vagyis ezen rideg régiók kora tavaszi virágos növényzetét jellemezni próbálnám, nem tartom fölöslegesnek, ha a szeptemberi kirándulásom alkalmával észlelt növényeket, melyeket jóval a kistarpataki völgy felett, tehát a tulajdonképeni Jégvölgyi csúcson találtam, ide feljegyzem:

Saxifraga Wulfeniana Schott termésben (mit Frucht)
Saxifraga moschata Wulf.
« *bryoides* L.
Primula minima L. termésben (mit Frucht).
Ranunculus glacialis L.
« *montanus* Willd.
Chrysanthemum alpinum L.
Campanula alpina Jacq.
Alsine sedoides (L.) Schltz.
Silene acaulis L. termésben (mit Frucht).
Dianthus glacialis Hke.
Cerastium lanatum Lam.
« *latifolium* L.
Geum montanum L.
Veronica alpina L.
Gentiana frigida Hke.
Anthoxanthum odoratum L. gyönyörű példányokban (in prächtigen Rasen).
Senecio carniolicus Willd.
Pachypleurum simplex (L.) Reichb. termésben (mit Frucht).
Oxyria digyna (L.) Hill.
Salix retusa L.
Pedicularis verticillata L.
Taraxacum nigricans (Krt.) Reichb.
Poa cenisia All.
Rhodiola rosea L.

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

A fent jelzett napon korán reggel Tátralomniczról indultam. Míg Tátralomnictól a tarpataki vízesésekig a

Viola palustris L.
Anthoxanthum odoratum L.
Equisetum silvaticum L.
Dentaria glandulosa W. et K.
Oxalis Acetosella L.
Tussilago Farfara L.
Gentiana asclepiadea L. szépen kifejlett szárai,
Anemone alba (Reichb.) Kern.
Soldanella hungarica Simk.
Homogyne alpine (L.) Cass. fejlődő bimbói (Knospen).
Valeriana tripteris L.
Viola Riviniana Rchb.
Petasites albus (L.) Gärtn.
Polypodium vulgare L.
Crocus Heuffelianus Herb. töménytelen termései s levelei (Massenhaft Blätter und Früchte)

és a *Vaccinium Myrtillus* L. szépen kilombosodott tengere s piros vagy zöldes virágocskái szórakoztatták a már teljesen kizöldült pázsiton haladó botanikust, addig föntebb, a Zergeszálló körül némileg eltérő viszonyokat találtam. Hirtelen elmaradnak a kilombosodott *Vaccinium* bokrocskák s mindenütt csak a lombnélküli zöldvesszős alakjait látjuk, akárcsak télen. A zöldülni készülő gyepben itt a *Soldanella hungaricá*-n kívül csak bágyadtan nyíló *Crocus Heuffelianus*-okat láttam. Már sokszor tapasztaltam, hogy az inkább alacsonyabb régiókat kedvelő kora tavaszi növények, ha virágzásuk valami körülmény, pld. későbben elolvadó hófoltok vagy magasabb régók által későbbre halasztódik, a nap aránylagosan erősebb heve — feltéve, hogy a virágzás előbb említett későbbre tolása a növényre nézve kedvező befolyások, mint némely termőhely bő nedvessége, huzamos nedves időjárás által enyhítve nincsen — kártékonyan hat a növények sexualis funkcióinak elvégzésére. A Poprád völgyében a Crocusokat már egy hónapja, hogy elfeledtük. Azóta a nap tüze sokkal intenzivebb lett s egyúttal lényegesen megcsökkent a mélyebben fekvő nyílt völgyekre és a magasabb nivófelületekre eső hószórások különbsége.

Csak ezen tünemények megfontolása után értem meg azon jelenséget, hogy a későn nyíló *Crocusok* már bimbó korukban nélkülözik ismert üdeségüket s miután kinyíltak azonnal elpusztulnak. A márcziusi *Crocusok* pedig egy hétig is virítanak.

Az óriási vízesésnél legott hómezőkre érünk, a melyek sűrűn váltakoznak hómentes szürke gyeptérségekkel. Meglepett, hogy a *Crocus Heuffelianus* az Öttó tófaláig 1600 méterig feltalálható. A sötét törpefenyők között ez most az egyetlen virág. Az Öttóból eredő Kistarpatak partjain végig, így fenn a tófalon is sűrű csoportokban terem a *Petasites Kablikianus* Tausch. [Valószínűleg itt gyűjthette Scherfel Aurél azokat az példányokat, amelyeket Dr. Borbás V. közölt a Term.-tud. Közl. XXVII. (1895) Pótfüzetében 121—125.] A völgy alsó részében teljesen virágzó példányok nagy sokaságát figyeltem meg ezen érdekes növénynek, míg a tófalon és ennek alján éppen most bujtak csak elő. A typikus alakú

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

és teljesen csupasz levél némelyik példányon szépen ki volt már fejlődve. Meg kell még jegyeznem, hogy a tisztán ♀ nemű példányok aránylag nagyon gyéren fordulnak elő.

A gyakori *Soldanella hungarica* mellett itt a botanikust a *Primula minima* piros csoportjai örvendeztetik meg. Virágjában volt már a völgyben a *Primula elatior*. *Anemone alba*, *Lycopodium Selago* és az *Empetrum nigrum* is.

A tófalon a *Ranunculus pygmaeus* termőhelyének közelében találtam egy-egy virágzó *Saxifraga oppositifolia* tövet és a *Saxifraga Wulfenianá*-t. Nem kis fáradsággal felmászván a Téry menedékházhoz, némi borzalommal szemléltem a felső völgyrészletben elémbe tárulo rideg téli képet. Hiába, ezen völgynek már a legmélyebb pontja is 2000 m.-en felül van.

A tavak valamennyien hóréteggel voltak elfedve s az egész völgykatlant egy egységes hólepel borította. A menedékház körül csak a *Primula minima* és az *Eriophorum vaginatum* virágzott.

Rövid pihenés után neki fogtam a hólejtők megmászásához. Bátorságomat fokozta, hogy a Jégvölgyi csúcs meredek sziklaormai, ahol a keresett növényt ismét feltalálhatni véltem, teljesen hómentesek valának. 2400 m. magasságban már nem kellett sokat keresgélnem, mert a *Saxifraga Wulfeniana* gyönyörű virágos párnái a fölöttem lévő szirtekről integettek, csalogattak. És valoban ritka érzelmekben volt részem, ezen virágozva kevesektől látott növény szemlélésekor, amidőn az alattam és oldalvást elterülő rengeteg hótengerre pillanték. A *Saxifragák* virágait zöldszínű síma és pettyeshátú *Carabusok* valamint egyes feketeszínű legyek szorgalmasan látogatják: valószínű, hogy ezek közvetítik a növény beporzását is. Egyébiránt érdekes, hogy a hómezőkön mindenütt tömérdek rovar volt található. Igy kisebb-nagyobb fekete légyfélék, fürkészek, növénypoloska, hétpettyes katicza stb. A *Saxifraga Wulfeniana* között *Saxifraga oppositifolia* is virágzik, de jóval kisebb mennyiségben.

Miután elegendő módon megszemléltem a havas vidék kora tavaszi flóráját, kedves zsákmánnyal megrakodva és már jóval emelkedettebb kedélylyel indultam vissza, hazafelé.

Eine botanische Excursion auf die Eistalerspitze (Hohe Tátra, 2630 m.) im Monate Mai.*

Von: **Erasmus Gyula Nyárády** (Késmárk).

Mitte September des verflossenen Jahres machte ich einen Ausflug auf die Eistalerspitze, um die dort angegebene *Saussurea alpina* L. DC. und *Saussurea pygmaea* (Jacq.) Spreng. aufzusuchen. Mein mühevolles Suchen war leider nicht von Erfolg gekrönt. Die

* Uebersetzt von B. O.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: Ungarische Botanische Blätter

Jahr/Year: 1908

Band/Volume: 7

Autor(en)/Author(s): Nyarady E.Gyula

Artikel/Article: Botanikai excursio a Jégvölgyi csúcsra (2630 m. a Magas-Tátrában) május havában. 290-292